

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor — fill.
Félévre . . . 4 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egyes szám ára 20 fill.

Kiadóhivatal:

Zrinyi-tér 46. sz.

Hol az előfizetések és a
hirdetések
elfogadtnak.

DÉLSOMOGY

Megjelenik Szigetvárott hetenkint egyszer: Vasárnap.

Szerkesztői iroda:

Zrinyi-tér 46 sz.

hová a lap szellemi
részét illető minden
közlemény intézendő.

Kéziratot

vissza nem adunk.

Zrinyi szobor.

(ira) Ki akarná lefogni a nemzet virághintő kezét mikor tele szórni készül nagyjainak sírját virággal? Ki merészelné eltüntetni ajakán a dicsőítő szózatot, melylyel emléküknök áldoz? Bizonyára senki sem; csak ne váljon az ünneplés tobzodássá s ne vezessen a nemzet szellemi és anyagi kincseinek oktalán, czélt lévészott vagy fölösleges pazarlására. Az ilyen irányban megindult mozgalom azonban lehetőleg leszerelendő. Helyén van ez esetben oda szólni a nemzeti vagy helyi társadalomnak: Te nemzet, te társadalom! Légy ugyan fáradhatatlan a hála és kegyelet nyilvánításában nagyjaid iránt; de az emlékezés meg gyújtott fáklyáját ne égessd el egészen egyik vagy másik sírnál, hanem inkább nezz körül fényinél és lásd, hogy annyi nagy emberednek sírja még koszorútlan és annyié még jeltelen; s tanuld meg, hogy a kegyeletnek nem az a helyes nyilvánítása, ha egyik sírnál fölhalmazod minden kincsedet s a többi „jelesnek sírján vándor fuvalom ingatja a feledésnek tüskebokrait”; ha egyik nagy fiadnak százezeres szobrot emelsz, a másik pedig jeltelen nyugszik s kő se mutatja helyét!

Ebből a szempontból tesztek óvást az itt Szigetvárott megindult mozgalom ellen.

mely a mostani Zrinyi szobor helyébe egy új szobor felállítását czélozza.

Hiába keressük itt azokat a természetes indokokat, melyek ily mozgalomnak rugói lehetnének. Azokat nem találni. A kötelesség már teljesítve van. Az elődök már fölláttatták a kegyeletnek tisztességes és megbecsülendő jelét. Ezt mással fölsejrelni ez idő szerint nem szükséges, mert még teljesen ép és hibátlan. Olyan jó lét sincs sehol, mely indokoltá tenné azt az áldozatot, melylyel egy szebb és monumentális szobor föllállítása jár. Hiszen a helyi társadalom erőtlén és szegény. — De még ha nem lenne is, előbbre való kulturfeladatai volnának ennél. A nemzethez pedig ilyen merőben luxus-kiadás miatt nem járulhatnak adományokért akkor, mikor az állami feladatok teljesíthetése végett egész ereje igénybe van véve s midőn a társadalom közczél érdekében gyűjtőiveivel folyton ajtaján kopog. És a müizlés sem parancsolja új szobor föllállítását, mert hiába hangoztatják egyesek a mostani Zrinyi emlék bizony nem botrány kő.

És tessék figyelembe venni azt is, hogy tartoznak némi tekintettel lenni az elődökre. Mikor az ő kegyeletes szívük és áldozatkész-ségük e szobrot létre hozta, azt is akarta, hogy az maradandó legyen. Hiszen minden emlékjelnek természetes rendeltetése ez! Nagyon rossz megbecsülése lenne lelkesedé-

sünknek, ha könnyelműen szétszórónók azt, amit ők évtizedes nehéz munkával hoztak létre. Az ilyen eljárás éppen nem alkalmas az adakozási kedv fökeltésére; mert hogyan adjon valaki szívesen közczélra, ha tudja, hogy filléreit, melyeket ő oltára vél helyezni, oktalanul vagy hiuságból mások a porba szórják.

A mi pedig a terv olyan gyakorlati keresztül vitelét illeti, hogy az új szobor a király kegyéből Budapesten felállítandó Zrinyi-szobor mása legyen: — az kritikán alul áll s híjával van minden történeti és művészi érzéknek. Ez ellen tiltakozni kellene még akkor is, ha egy új szobor felállításának szüksége tényleg fenn forogna.

Magyarországon, minden iskolás gyerek tudja, hogy Szigetvár és Zrinyi alakja csak együtt hallhatatlanok hogy Zrinyi alakja csak a sziget udvarán nő és fejlődik nagygyá, lesz nemessé s dicsőül martírrá; e helyen kívül Zrinyi csak durva katona és önző oligarcha. Ami nemzeti hőssé és nem muló tiszteletünk részesivé teszi mindaz itt történik vele. Itt száll szembe bátran az óriási töröksereggel, itt vivja rettentő tusait, itt omlik a vére s itt talál rá a dicső halál — és azóta ide szállnak a nemzeti imádság tördelt hangjai s erre felé tekint a könnyes honfi szem. Állíthatni-e neki emléket más-hová, ha ide nem, ahol neve és emléke most is a leghivebben él; de állítható-e ide

Isten madárkái.

Kép a szerb-bolgár háboru idejéből.

Irtá: Musics Gy. Braniszlav.

Zselyusa volt annak a határmenti bolgár községnek a neve, melyben az első éjszakát töltöttük.

Az első ágyugolyók e falu nádfedeles háziköi felett repültek el! Seregünk ezután mély szakadékba lépett, ott hagyva a sürgő-forgó, ijedt falusiakat.

Ez lehetett az utolsó őszi este. Hűvös szellő fujdogált, az ég tiszta volt s a nap sugarai is vesztettek lassankint hevűkből.

Porosak voltunk mindnyájan; leszedtük a borjúkat, a puskákat a község háza kerítéséhez támasztottuk; egyikünk a port rázta magáról, a másik a szemét dörzsölte, a ne-

gyedik az övét igazgatta; némelyikünk már nagyon fáradt volt és lefeküdt arra a kevés fűre, ami a kerítés mellett megmaradt, némelyik vizet töltött a pléhserpenyőjébe s az arcát loesolta vele, egyik másik még most is a puskájára támaszkodik s nem tudja mit tegyen.

A falu üres, sehol sem látni élő lelket. Az alacsony házikök ablakai fatáblákkal és ponyvákkal vannak lefüggönyözve, senki sem néz ki rajtuk. Csak egy házikő kéménye füstölög még, de ez is nagyon gyengén, ködszerűen, talán ott is elalvófélben van a tűz.

A község háza udvarán, egy pad alatt egy otromba kuvasz feküdt, közeledtünkre lustán emelkedett fel, kétszer-háromszor ránk vakkantott, aztán mintegy érezve hogy a hivatalát lelkiismeretesen töltötte be, a ház

mögé bujt valahová. A patakban egy fehér tehén legelészett, nyakán megszólalt némelykor a csengő, a szép állat ilyenkor felemelte a fejét s még néhány pillanatig maradt így talán látni akarta milyen hatást ér el? — aztán tovább legelte a kis eperfa leveleit.

Az ártatlan lakók elrejtöztek, azt hitték szegények, hogy rablók és gyilkosok támadják meg falujukat!

Egy emberünk, aki sokat gondolkozott arról, hogy hol töltse az éjszakát, puskatussal meglökött egy ajtót, mely rögtön megnyílt. Sokan korholták ezért, de a házban senki sem jelent meg, talán elhurezulkodtak a jó emberek.

Néhányan a falu közepén raktak tüzet, mert a parancsnok meghagyta, hogy senki se merészkedjék az udvarba belépni. Sokan

A BÉKA!

A BÉKA boltos tisztelettel értesíti a t. hölgyközönséget, hogy raktáron vannak szép újdívatú női ruhaszövetek, flanellek, selymek, zephir és barehetek továbbá vászon, kanavász és chiffonok.

Ágyterítők, függönyök, szőnyegek, selyem- és caschmir-paplanok és menyaszszonyi kelegye. — Műdjában áll tehát mindenkinek az őszi és téli saisonra szükségletét kevés pénzért a BÉKA-nál fedezni.

PÉCSETT. Irgalmasok-utca 10. sz. Saját házában.

Nagy raktár valódi angol férfi-szövetekben a legújabb és legjobb minőségben.

a nemzeti dícsőségnek erre a színhelyére, melyet Zrínyi magának önként választott — egy másolati szobor?! Vagy mióta szentebb egy modern kálvária, mint a golgotha!

A történeti szempont egy történelmi esemény emlékének megörökítéséül nem mellőzhető.

Hijával van ezen felül az a terv a művészi érzéknek is.

Hiszen köztudomású a dolog, hogy a budapesti Zrínyi szobor kisebb mintájú másodrangú szobor s rendeltetése sem az, hogy a nemzeti kegyelet áldozó helye legyen, hanem inkább, hogy a fővárosban utczadiszül szolgáljon. Már e czél és feladat sem lelkesíthette valami tulságosan a művészt s alkotása alig is több mint egy tuczatszobor. Ilyen szobornak is csak a mását állítani fel itt, — igazán szerencsétlen gondolat.

Nem hallgathatom végül el azt, hogy e terv keresztül vitele nem lenne más, mint szemérmetlen megfajése a fejedelmi kegynek, koldulás a fővárosnál, melynek kizárólagos érdekét van hivatva szolgálni a másolandó szobor.

Igazán nem volna érdemes ilyen gyanuba keveredni — egy kisebb méretű, másodrangú szobor miatt!

A szigetvári olvasó-egylet hangversenye.

Lapunk mult számában hirt adtunk már róla, hogy a szigetvári olvasó-egylet e hó 8-án hangversenyt tartott az egylet helyiségeiben. Ezuttal őszinte örömmel számolunk be a sikerről. Mert a műkedvelő szereplők határozott nagy sikert arattak. Ilyen magas nivóju zene estélyt nem igen élveztünk vidéken. Mintha nem is műkedvelőket hallottunk volna, hanem igazi hivatásos művészeket. Dr. Ferenczyné Tibor Lóri urnó,

Niedermayer János, Preusz Adolf és Wodetzky József ur zenei tudásuk legjavát ragyogtatták előttünk. Külön elismeréssel adózunk dr. Szabó István urnak, a rendezőnek, aki fáradhatlan buzgalommal létrehozta a hangversenyt és a művészeknek, aki szép hegedűjátékával őszinte gyönyörűséget szerzett nekünk.

Szigetvár közönsége kellően méltányolta is a műnési élvezeteket azzal, hogy szép számban jelent meg az estélyen. A jelenvoltak számáról fogalmat nyújt a hölgyek névsora.

Asszonyok: Batta Béláné, Balog Emma, Bretter Ferenczné, Braunstein Józsefné, Bárvarth Károlyné, Csendes Gézáné, Csoháné Vörös Ilonka, Csiszár Józsefné, Duchon Ödönné, Farkas Gyula szolgabíróné, Farkas Gyula tanítóné, Farkas Jánosné, Herczeg Józsefné, Hönig Gyuláné (Péterfa), Krizsán Ferenczné, dr. Kriszt Béláné, Kopácsyné Vörös Paula, Névy Józsefné, Nicsovics Vazulné, Osesodál Jánosné, Orosz Béláné, Panduricz Istvánné Puchman Józsefné, dr. Rakásnyai Árpádné, Siska Károlyné, dr. Szabó Istvánné, Szabó Sándorné, Szalay Józsefné, Solti Gyuláné, Udvardi Józsefné, Vásárhelyi Istváné, Vértes Béláné, Verbőczy Jánosné, Walde Lajosné, Vargha Sándorné, Visy Sándorné, Zakál Vilmosné, Zemánek Károlyné.

Leányok: Baboesai Mariska, Braunstein Ilona, Csiszár Janka, Duchon Márta és Irén, Herczeg Mariska és Janka, Kriszt nővérek (Budapest) Krasznai Aranka, Nicsovics Gizella, és Margit, Névy Margit, Nagy Margit és Jolán, Szabó Elvira és Miczi, Vargha Mariska, Tibor Pancsi, Zemanek Azala és Aranka (N.-Dobsza.)

Felülfizettek: *Biedermann* Rezső 40 K *Toldy* Béla ügyvéd 8 K, *Tóth* István ügyvéd 3 koronát.

gyültek e tűz köré, az egyik egy darab piszkossalonnát pörkölt, a másik a törülközőjét szárítgatta, sokan csak a szokás kedvéért ültek a tűzhöz, mert a napsugarak még most is sütöttek ránk. Csak néha-néha zugott el fölöttünk a friss szellő, mely sárga leveleket hordott össze és vékony porral hintette be a mezőkön lekaszált füvet.

Lefeküdtem a kerítés mellé, felgomboltam a dományomat úgy hogy a szellő lehütötte izzadó testemet, pájtásom Gyókies Milyan mellém feküdt, fejét a vállamra hajtotta s bizony úgy aludt el.

A parancsnok egy a község háza előtt álló padra állt és egy távoli pontot vizsgált meszelatójával, a legények csoportoka verődtek s vagy tréfáltak, vagy komolyan beszéltek. Később midőn a falubeliek látták,

hogy nem vagyunk oly rossz vendégek, a milyeneknek tartottak, ők is megnyugodtak. Kezdetben csak a fejüket dugták ki az ablakon, később már bátrabbak lettek.

A „Kmet“(bíró), aki attól való féltében, hogy a szerbek először őt ütik agyon, elrejtette bírói botját, most szintén előbujt vahonnét, a koresmáros pedig, a ki előbb elrejtette kevés rézedényét, midőn látta, hogy a bíró is előkerült, újra felcsatolta köténytét. Aztán csak innen is, onnan is, előkerültek a falubeliek; kezdetben félénken közeledtek hozzánk, később már bátrabbak lettek. Beszédbe ereszkedtek velünk, — szóval új élet kezdődött a faluban. Levették az ablakokat takaró pokróczokat, felnyitották az ajtókat, néhány asszonyszemély is kiállt a kapu elé s onnét néztek bennünket. A „kmet“ már

H I R E K.

— **Jótekonyság.** *Hoyos* Miksa és neje palini *Inkey* Ágnes bárónő, németladi nagybirtokosok a „németladi önkéntes tüzoltó testület“ szerelkeinek gyarapítására 200 koronát, — *Festetich* Kálmán gróf gyöngyöspusztai nagybirtokos ugyanezen czélra szintén 200 koronát adományozott. A megajándékozott testület e helyen fejezi ki hálás köszönetét a jótekonny adományozóknak.

— **Eljegyzés.** *Jeszenszky* Lajos Baranyavármegye árvaszékének elnöke, megyefai földbirtokos eljegyezte. *Duchon* Irmát, néhai Duchon József az Eszterházy hercegi uradalom, volt teljhatalmu jószágkormányzója a szigetvári takarékpénztár volt igazgatójának és neje szül. Hermann Ilona leányát.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban tévesen irtuk, hogy a szigetvári *Salamon*-féle gyógyszerertárt *Salamon* Jenő vette át. A tény az, hogy a gyógyszerertár vezetésével *Kohut* Pál okl. gyógyszerész bízott meg.

— **Helyreigazítás.** ugyancsak a mult számban tudósítást hoztunk a szigetvári polgári kaszinó estélyéről. A hirt azzal igazítjuk ki, hogy nem a kaszinó, hanem annak ifjusága rendezte az estélyt *Brieffer* Vilmos mérnök Szigetvárról távozása alkalmából.

— **A szigetvári keresztény nőegylet teaestélye.** A szigetvári keresztény nőegylet karácsony másnapán, decz. 25-én táncmulatsággal egybekötött teaestélyt rendez a szigetvári olvasó egylet helyiségeiben.

— **Meghívó.** A „szigetvári iparos-ifjuság egyesülete“ vasárnap f. hó 16-án saját helyiségében táncestélyt tart. Kezdeté este 8 órakor.

— **Rákos Lipót,** okl. táncztanító ki több városban működött most városunkban 6 heti tanfolyamot nyitott. Mint hivatott szakférfiut ajánljuk.

másokat is bátorított, „hivatalos“ személy lévén, beszédbe ereszkedett kapitányunkkal, mi pedig már nagyban trécseltünk a falusiakkal. Ők „tesvérek“-nek szólítottak bennünket, mi is őket, olyan lett a falu mint előbb volt, csak hogy a reggel s este felhangzó vig noták helyett ágyuszót hallottunk a szakadékokban.

Előbujtak az eddig padlásokban és pinczékben elrejtett apróságok is, ugráltak körülöttünk, szabadoknak érezték magukat kíváncsiskodtak, vizet is hoztak részünkre s úgy örültek, mintha csak vendéget kaptak volna . . . Midőn pedig a hegyekben megszólal az ágyu s a granát a falu fölött is elrepült rögtön össze dugták fejüket s hallgatták azt a rejtelmes dübörgést, midőn pedig elhallgatott az ágyu, ők is utánozták dörgését

Leszállított Nagy karácsonyi kiállítás megtekinthető egész nap

á r a k.

Schwarz Lajosnál

férfi és női divat áru kereskedő SZIGETVÁR.

— **Nagy idők tanuja.** A régi idők egyik ismert alakjának, *Nagy Mihály* nyugalmazott körjegyzőnek a folyó hó 12-én, 78 éves korában történt elhunytáról veszünk értesítést. A megholdogult egyike azoknak, kik a magyar szabadságharcot végig küzdötték *Klapka* oldala mellett harcolva számos ütközetben részt vett. Érdemei elismerésül hadnagyi rangot nyert. A szabadságharc leverése után előbb kerületi, majd az alkotmányosság helyre álltával körjegyzői hivatalt viselt járásunkban késő aggságáig. Nyugdíjaztatása magányosságba vonulva élt *Mozsgón*, melyből őt most a halál kiszóllította. Temetése 13-án a mozsói temetőben ment végbe.

— **Vadászat.** Patosfán decz. 10. és 11-én nagy vadászat volt, *Somsich József* gróf birtokán. A vadászon részt vettek, *Somsich* comtessek, gróf *Zichy Ödön* Belezáról és *Somsich* gróf valamint több meghívott vendég. Terítékre került: 54 drb. fácán kakas 74 nyul, 8 drb. szalonka, 1 özbak 5 fogoly. Vadászat után a társaság *Illés* uradalmi intéző urnál gyűlt össze barátságos vacsorára.

— **Lelkészválasztás.** A dunántúli ev. ref. egyházkerület belső-somogyi egyházmegyéjébe bekebelezett magyar újfalusi ev. ref. egyházközség a napokban töltötte be üresedésben levő lelkési állását *Baki Gyula*, kiscsányi segédlelkész, egyhangu megválasztásával.

— **Tüzek.** Az e hó 9-én este fél 11 órakor kigyuladt *Stern Mór* bérlőnek a szigetvári pappusztán elhelyezett 1300 kereszt mennyiségű szalma készlete és bár a tűzoltóság kivonult, reggel 7 óráig le is égett. A kár 2000 korona, mely biztosítás folytán megtérül. A tűz gyújtogató műve. — Ugyan-
csak tűz volt 9-én *Hamuházán* is, *Biedermann* Rezső uradalmán. Elégett 3 kazal széna.

— **Az állatorvosi törvény életbeléptetése.** A földmivelésügyi miniszter ma kibocsátotta az állatorvosi közszolgálat államosi-

tásáról szóló végrehajtási rendeletet, amelyvel azt jövő évi január 1-én lépteti életbe. Egy másik rendeletben megállapítja az állatorvosok számát, azok székhelyét és működési területét. E rendelet az állatorvosoknak a hatóságokhoz való szolgálati viszonyait is szabályozza. Az új beosztás szerint az ország minden része egyformán lesz ellátva állatorvosokkal.

— **Járási állatorvosok.** A vármegye felterjesztését a járási állatorvosi állomások szervezésére nézve a földmivelési miniszter elfogadta, eszerint minden közigazgatási járás székhelyén lesz egy kir. állatorvos, a kaposvári járásban pedig kettő, egy Kaposváron, kinek illetékességi körébe Kaposvár város is beleesik és egy Nagy-Bajomban. Lesz ezenfelül Kaposváron kir. kerületi állatorvos is. Az állatorvosok kinevezése legközelebb lesz a hivatalos lapban közzétéve.

— **Betörés.** Gróf *Andrássy* Aladár szigetvári uradalom (várban levő) bognár műhelyében szombat virradóra betörők jártak s onnét nagyobb mennyiségű szerszámot loptak el a tetteseket a rendőrség nyomozza.

— **A kath. polg. kör felolvasása.** Mult vasárnap a körben *Mandeville* Frigyes ur a trágyatelep készítéséről tartott igen érdekes és tanulságos felolvasást és előadást. — Ma a felolvasás elmarad, miután *Mandeville* Frigyes ur másfelé van elfoglalva.

— **Acetylen robbanás.** Tarnóczán *Széchenyi* Ferencz kastélyában acetylen világítás van berendezve. A mult napokban egy acetylen lámpa felrobbant s az egész szobát lángba borította. A tüzet sikerült a kastélybelieknek nagyobb kár nélkül elfojtani, egy inas azonban, ki a lámpák kezelésével volt megbízva, súlyos sebesülést szenvedett.

— **Magyar héring.** A balatoni halászati részvénytársaság gardából az Ostsee-Héring és Roll héring mintájára hal-conserveket készített. A magyar héring, melyet a Honig és Weinberger cég hoz Kaposváron forgalomba

igen jó talán még a magyar nyers paprika által helyettesített, émelegős törött bors híján, izletesebb is, mint az eredeti német conservek. Csak az a kár, hogy a magyar héringet igen erős ecetben konzerválják.

— **Kóbor cigányok.** A tabi csendőrőrs elfogta és a tabi kir. járásbíróhoz kísérte *Lakatos József* mocsoládi, *Csonka* Erzse tászári *Bogdán* Kati-szóllós győri és *Horvát* Róza háromfai illetőségű kóbor cigányokat. Az elfogott cigányok több féle lopást követtek el, és pedig két más szökésben levő társukkal együtt kóborlásuk közben ez évben Belecskán, Kálesa pusztán, Csökölyben, Nagyabajomban, Németszomajomban, Fiádon, Zsillén és Nagyabodon. Részben betöréssel kapcsolatban össze lopkodtak baromfiakat, élelmiszert, zsákokat, ruhaneműt, lovakat, szerszámokat stb. 740 K értékben. A megszökött bűntársak kézrekerítése végett is folyik a nyomozás.

— **Gyilkos erdőőr.** *Hagy* József kádarkuti lakos tilosban járt a Besenyőhöz tartozó Jancsár erdőben. *Bence* József erdőőr besenyői lakos rátalálva, ki akarta utasítani az erdőből, mire *Hagy* zsebkését előrántva az erdőre támadt. Az erdőőr lekapta töltött fegyverét és lelőtte támadóját. A gyilkos erdőőrt a csendőrség elfogta és a nagyatádi kir. járásbíróhoz fogházába kísérte.

— **Falusi csendélet.** *Kovács Balog* József csokonai lakos békén iddógalt a csokonai korezmában. Egy pár felliter bor felhörpintése után este fél 9 órakor haza felé ballagott. Zavartalan örömet alaposan elrontották *Fehér* József és *Herczeg* Miklós csokonai lakosok, akik rálestek a gyanútlanul bandukoló polgárra és pisztolyból 7 lövést intéztek feléje, melyek szerencsére nem találtak. Majd *Fehér* József felkapott egy karót és fejbeütötte *Kovácsot* s végül elrabolták pénzét, valami 15 koronát. A csendőrség elfogta és átadta a kaposvári kir. ügyészségnek.

— **Villanyvilágítás Stófokon.** *Bárdossy* Imre gyógyszerész ajánlatot tett a síófoki

vékony hangjukkal „bum-bum“-ot kiáltva. Hozzám is csatlakozott egy zselyusai s azt mondta hogy először nagyon megijedtek, de mihelyt látták, hogy jó emberek vagyunk, „testvérek“ vagyunk, megnyugodtak! Aztán hogy az ő házában van hely két ember részére, de befogad hármat is, de nagyon szeretné, ha mindnyájunkat megvendéghetne;

Szép esténk volt, csak hogy hamar sötétedett el. A hold még halavány volt s méltóságteljesen sétált az égen. Az esti csillag fényesen ragyogott, érezte az ember, hogy ködös lepel borul a vidékre; ilyenkor különös érzés támadt az emberben, kitárja karjait s maga elé bámul a messzeségbe. . . .

Milyan is felébredt, fölemelte fejét vállamról, de oda se hederített az én és a zselyusai ember beszédére, hanem egy gyermekesoport nézett. Hallgatott alig mozdult meg. Egyszerre csak megrántotta a dolmányomat, talán mondani akart valamit, de nem fordultam meg, nem akartam a beszédet félbeszakítani. Később midőn véletlenül tekintettem rá, láttam, hogy szemei bánatosan néznek valamerre, midőn pedig közelebről tekintettem beléjük, láttam, hogy könyeznek. — Ujra megrántotta a zubbonyomat s uj-

jával a gyermekekre mutatott. Ezek pedig „temetődít“ játszottak. Egy holt madárkát találtak mely talán a fészkeből esett ki, vagy az az ágyuszó ijesztette halálra, mely az előbb reszketette meg a levegőt. Elöl egy fiu ment, kezében felkendőzött pálczát tartott, a másik négy keresztbe fektette botját s ezen vitték a holt madarat; énekeltek is valamit s így mentek a patakhoz, hogy ott beledobják.

Nekem is elszorult a szívem. Nem tudom hányszor temettem én is madarat, koporsót is csináltam faskatulyából, kis ösém papnak öltöttem, sirt is ástam neki kertünkben, melyben gyermekorom felét töltöttem, most is sok-sok madársir van ott. Csak hogy akkor vigan néztem a temetést, mert hiszen csak játék volt az egész . . . most pedig midőn láttam ezeket a játszó gyermekeket, a torkomat fojtogatta valami, rosszul esett valami

Minek dobják szegényt a patakba, minek nem ásnak neki sírgödört? én nem tettem így, mikor „temetődít“ játszottunk; aztán minek is fektették pálczákra, mért nem csináltak neki koporsót, a hogy én tettem valamikor?!

Milyan utánuk nézett s egy szót sem szólt. A hold már magasan állt, a hegyekben is elnémult a dörgés, csak ott messze, talán Vidennél fénylett valami tűz . . . Milyan megint a vállamra hajtotta fejét, arcát a kerítés felé fordította, aztán bizonyos nem-törődőséggel suttogott. — „Mit tegyünk, Isten madárkái vagyunk, mindnyájan Isten madárkái vagyunk!“

Ezzel ugyan nem mondott semmit, én sem feleltem neki, hanem magam is nekítámasztottam a hátamat a kerítésnek, lábamhoz fektettem a puskát s elszundkáltam. . . .

Nem a hajnal ébresztett fel, az nap be sem vártuk. Trombitaszó zavart fel bennünket, melyet mindnyájan megértettünk. — Vidén táján óriási füstfelhő emelkedett.

Midőn elindultunk, a zselyusaiak közül senkit sem láttunk, csak néhány kuvasz esaholt, mintegy mutatni akarván emberszerető elégedettségét, mert hiszen az egész falu aludt még s trombitásaink ezt tekintetbe sem véve fújták a riadót.

Nem voltam a harcban. Századunkól sem estek el sokan, de midőn a puskák megszűntek ropogni s szétoszlott a füst, ke-

előjárásnak és Veszprém vármegye alispánjának mely szerint Siófokon villanyvilágítást volna hajlandó berendezni. A villanyfejlesztéshez a Sió vizét vizét akarja felhasználni. Veszprémvármegyében Várpalotán is villanyvilágítást akarnak létesíteni, míg nálunk, Szigetváron egy acetylén gyáros kínálja az acetylén világítást. E hírekre egyik veszprémi újság így sóhajt fel: „Ó villamosság! mikor ér el a te országod ebbe az acetylénbüzben és sötétségben szinylődő Veszprém városába? . . . Jó lesz ezt a szigetváriaknak megszívlelni.

Közönség érdeke.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

E hó 10-én hétfőn reggel hat utas váltott jegyet a szigetvári állomáson a pécsbudapesti gyorsvonatra, melyhez a bares-pécsi reggeli személy vonatnak csatlakozása szokott lenni. Az utasok jegyeket kapván nyugodt lélekkel várták Szt.-Lőrinczet. Nagy meglepetésükre és bosszúságukra szolgált tehát, midőn a pályaudvarra beérkezve a gyorsvonatot már nem találták ott, holott a vonatuknak késése nem volt.

Kérdőzködés után ki derült, hogy a gyorsvonat azért nem várta be a Szigetvár felől jövő személy vonatot, mert a szigetvári állomásról azt az értesítést vették, hogy átszálló utas nincs.

Ilyen előzmények után talán nem veszi rossz néven a szigetvári állomás főnöke ha arra kérem, hogy figyelmeztesse a jegy kiadó tisztet a közönség érdekének szemmel tartására.

Vagy ne adjanak ki jegyet a gyorsvonatra, vagy értesítsék Szt.-Lőrinczet kellő módon és időben.

Tisztelettel
Egy utas.

IRODALOM,

A komálás. Az „Entografia“-ban *Kertész József* Somogy megyei és Zala határán divatozó érdekes népszokást jegyez föl. A husvét után következő vasárnapot ott a nép *mátkáló* vasárnapnak nevezi így, de főnmaradt a *mátkáló* vasárnap egy érdekes szokása: a *komálás*.

Ezen a napon 15—17 éves leányok a „létányo“ (litánia) előtt, néha utána, szép

resztberakott dorongokon hozták a halavány és merev Cyókics Milyant.

Nem bírtam sirni. Némán s ügyefogyattan álltam előtte, magam sem tudom mire gondoltam, sokáig, sokáig néztem Gyókics Milyant. Úgy tetszett előttem, mintha most is látnám szememben azt a csillogó könyecseppet . . .

Midőn temetni vitték, valami súly nehezedett keblemre s úgy rémlett előttem, mintha most is mondaná: „Mit tegyünk. Isten madárkái vagyunk, mindnyájan Isten madárkái vagyunk!“

Szerbül fordította: Skrbics Tivadar.

ünnepi ruhában az istenháza előtt, vagy egymás lakásában, fölkeresik azokat a leányokat, a kikkel komálni akarnak. Ilyenkor szép fehér „porcelán“ tányérra egy kis palaczk bort, köréje pedig két hímes tojást és egy-két perezet tesznek. Ha aztán szép fehér kendővel is letakarták, vagy maga a leány viszi el vagy valaki mással küldi el kiszemelt barátnőjének. Az ajándék átadásánál a következő mondókák jártak:

1.

Koma, koma, komálunk.
Ha élünk, ha halunk
Mégis komák maradunk.
(Miháld, Somogy vm.)

2.

Komatálat hoztam,
Fő is aranyoztam.
Koma küldi komának,
Koma vátsa magának.
Ha nem vátyo magának,
Kügye vissza koménok,
(Nagy-Atád, Somogy vm.)

Az a leány, kinek a mondóka szól, ugyanoly ajándékkal kedveskedik barátnőjének. Az ajándékváltás alkalmával összeeszkölöznek és ettől a perezőtől fogva „koma-asszony“-nak hívják egymást.

Az így kötött komaságok nem egyebek baráti szövetségeknél, a melyeket a már előbb is barátságban élő hajadonok kötnek egymással. A komálással megszentített barátság örökké tart; nem szünteti azt meg más csak a sir. Ha férjhez mennek, a komaviszonyt fönntartják még akkor is, ha valóra nem válthatják.

Karácsonyi iparpártolás. Az *Országos Iparegyesület* végrehajtó bizottsága a következő fehérvás adta ki:

„Magyar ember ne vegyen idegen holmit karácsonyi ajándékkul! Ezzel a kéréssel fordulunk a karácsonyi vásár kezdetén a magyar közönséghez. A szeretett ünnepen áldozunk a hazafiságnak. Ez az áldozat dus kamatokkal fog, megtérülni. Ez az áldozat nem hazafias önzetlenséget, hanem hazafias önzést kíván tőlünk. Arról van szó, hogy azokat a milliőkat, a melyeket karácsony előtt ajándékokra kiadunk, ne adjuk a külföldnek, hanem adjuk a magyar iparnak, a istápolni nemesak hazafias kötelességünk, hanem életbevágó érdekünk is. Itt az alkalom, hogy az egy év előtt nagy erővel megindult társadalmi ákezió, mely a hazai iparpártolását tette feladatává, hatalmas erőpróbát szolgáltatson. Ha minden magyar ember azzal az elhatározással indul a karácsonyi bevásárlásra, hogy csak magyar készítményt vásárol, egyszerre erős látszatja lesz a magyar társadalom iparpártoló felbuzdulásának. Ne szalaszszuk el ezt az alkalmat. Ajándékról van szó, a melyet szabadon választunk meg, nem pedig szükségletről, a melynél olykor rá vagyunk utalva a külföldi készítményre. Csak oly tárgyat választunk, a mely itthon is készül és vegyük azt, a mely itthon készült. Vethetünk szépet is, jót is, olesót is. A magyar apa magyar játékszerrel adjon gyermekének kezébe. Szüleinknek, testvéreinknek, barátainknak magyar földön készült ajándékkal kedveskedjünk. A szeretett ünnepen karoljuk fel szeretettel az istápolásunkra nagyon rászoruló, zsenge magyar ipart. Ajánljuk ezt a kérésünket a magyar közönség jóindulatába. Ezt a hitün-

ket építjük a magyar közönség hazafias lelkiismeretére, hazafias önértetére.

Jókedvűen. *Szavics* Milan jónévű magyarországi szerb író egy vigjátéka jelent meg a napokban ezzel a címmel magyar fordításban *Pécselt*. A fordítás, melyet *Szkríbics* Tivadar — kitől mai lapunk is fordítást közzöl — végzett, magyarság és iolyékonyosság tekintetében semmi kívánni valót sem hagy fen. De jó a darab tárgyát, tartalmát illetőleg is, úgy hogy bátran ajánlhatjuk megvételre. Kapható Pécselt Fischer Ferencz könyvkereskedésében 60 fillérért.

KÖZGAZDASÁG.

□ Minő talajviszonyok között hatástalanok a műtrágyák.

A műtrágyák alkalmazása kétségen kívül a leghatalmassabb eszközünk: talajunk termőképességének és ezzel legtöbbször jövedelmezőségének fokozására. Hogy van akkor, hogy sokféle műtrágya alkalmazása épen nem felelt meg a hozzá kötött várakozásnak?

Általánosan ismeretes, hogy nem minden talaj kíván egy és ugyanazon műtrágyát az egyik a szuperfoszfátot, a másik salétromot vagy ammott a harmadik kálisót a negyedik meszet stb. kíván, mások ismét ezek kombinált alkalmazását hálálják meg. jobban és világos hogy ha a talajra nem azt a műtrágyát szórjuk, a mely neki való, a természet többet hiába várunk. Szintén nem a műtrágya a hibás, ha különben jól megválasztott műtrágyát nem oly mértékben, nem oly időben vagy nem oly módon alkalmaztuk mint kellett volna. Ezen dolgok iránt azonban többé kevésbé van tájékozva a gazdaközönség, ezzel szemközt azonban még kevésbé van tisztázva azon kérdés: mily talajviszonyok között nem fizeti ki magát a műtrágya? pedig ha valaki kedvezőtlen viszonyok között akarja jövedelmét műtrágyákkal fokozni, biztosan kárát vallja a helyett hogy célját érte volna.

A műtrágyák csak azon talajon mutatnak hatást, melyek a fölösleges állandó nedveségtől mentesek, a melyeket a földmívelő eszközökkel alaposan meglehet munkálni.

Ezek ugyan az istállótrágya kihasználásának föltételeit is képezik, a műtrágyák kellő kihasználása azonban még több nedvességet és talajporhanyósodást kíván, ezen tulajdonságot ugyanis az istállótrágya maga fokozza, de erre a műtrágya nem képes.

Általában véve minden mély rétegű, jól mivelt talaj jól fogja értékesíteni a neki megfelelő műtrágyát, feltéve, hogy humuszban és esőben mert szárazság esetén a növényzet nem a tápanyag-hiány, de a nedvesség-hiány következtében nem képes fejlődni.

Ha a talaj a májusi fagyoktól szenvedni szokott, azon műtrágyák, melyek a növény vegetációt gyorsítják, nem ajánlhatók, mert a fagy több kárt tesz, ha a növényt a fejlődés előrehaladottabb időszakában találja s így a műtrágya esetleg kárt okozhat.

A magas fekvésű földek, melyek épen

magas fekvésük miatt hónapokkal tovább vannak fagyott állapotban, mint a síksági földek, ezeknek növényzete néha hetekkel rövidebb fejlődési idővel kénytelen beérni s így e műtrágyát nem képes oly jól kihasználni a végetéző idő rövidege miatt.

Igy azután arra kell törekedni, hogy ez a műtrágyát lehetőleg meghálálja. Ez legjobban a talaj művelése, a talaj humusztartalmának szaporítása és a talaj mélyítése által történhetik.

A műtrágyák alkalmazására nézve azonban legezészerűbb előbb kicsinyben minden irányban kísérletet tenni s ezek eredményéhez képest a műtrágya minőségét mennyiségét, alkalmazásának idejét és módját stb. megállapítani.

Szerkesztői üzenetek.

N. László Budapest. Szerdára legkésőbb csütörtökre várjuk az ígérteteket. Nincs pardon! V. Jenő. cikkét is átdolgozva küldjed. Üdvözljük őt.

G. Jenő Szt.-László. Küldeményét köszönettel vettük. Az egyiknek sorát ejtjük, a novellának. A másikat sajnálatunkra mellőzzük, mert a karácsonyi szám ama rovatára már van cikkünk.

D. Hymfi Szigetvár. Ismét? Fial barátunk önnek alighanem megártott a szerelem. Csak olyan hangulatban lehet így verselni:

Szivem beteg érted tubiczám,

Mert kebled jege hideg márvány.

Vigasztalódjék, meg fog gyógyulni, mihelyt ki tavaszodik. A verőfényes napokkal bizton meg olvad a jég.

Kiváncsi. A szigetváry Zrinyi emléken olvasható felirat Vörösmarty költeményeiből van véve. Azonban nem része egy más versek hanem önálló, egész epigramm, mely először Kisfaludy „Aurorájában jelent meg Sziget“ ezimel 1831-ben és összes munkáiban is így van fölveve. A kéreztett „Szigetvár“ ez. költeményt Vörösmarty 1822-ben írhatta. Munkáinak első kiadásában ugyan a tartalomjegyzék mint 1820-ban irt közleményt említi, a Gyulay Pál rendezte kiadásban azonban az 1882-ben irt versek közt foglal helyet. És ez a valószínű, mert Vörösmarty 1821. őszén járt mint a Perczel fiuk vezetője Szigetvárott és csak ezután írhatta a fenti költeményt, mit igazol annak két első sora is: „Láttam veszélyes tájadat, ó Sziget, Elöttem állott roskadó falad.“ Nyomatásban 1832-ben jelent meg először Kisfaludy „Aurora“-jában.

Egy olvasó Szigetvár. A jó tanácsot mindenkitől szívesen fogadjuk. De bajosan vezet az önzetlen jó akarat azt, aki szavaiért nem akarja elvállalni a felelőséget. Ön nemcsak, hogy meg nem nevezte magát a levelén sőt még a betűit is nyomtatottan írta, nehogy ráismerjünk a keze vonásáról a jó barátira. Így köszönettel visszautasítjuk, azért is, mert nyílt levelező lapon „tapintatlan és neveltséges forma“-nak deklaráta azt, hogy lapunk egyik számában a pécsi püspökről úgy irtunk, hogy „püspök urunk.“ Mi azt véljük, hogy erre jobban illő a tapintatlan kifejezés sőt erősebb sem igaztalan.

Egyébként, bár névtelen levelére válaszolnunk sem kellene, mi nem akarjuk elvonni egyetlen szavunkat sem a nyilvános kritika alól. Ön megütközik a „püspök urunk“ kifejezésen, alkalmasint mert felekezeti motívumot lát benne. Csalódjuk, mi a pécsi püspököt nem katolikus mivoltáért, „urunk“-oztuk meg. Az ujságíróknak nincs felekezete. Nem a vallásával, hanem jöttévi szívével, áldásos tevékenységével érdemelte meg szerintünk az „urunk“ epithetont. Igaz van a fővárosi lapok nem urunkoznak meg senki fiát. De kérem, a fővárosi és vidéki lapok nem azonosak. A fővárosi lap az ország közvéleményének organum, tehát nem is tisztelhet meg a mi módunkon egy püspököt, akinek csak egy csekély körre, egy vidékre terjed jótékonyága. A mi lapunk azonban ellenkezőleg épp ama vidék közvéleményének ad kifejezést, amely vidék közvetlen élvezi a nevezett „püspök urunk“ jótékonyágának hatását. Tehát nem éppen „tapintatlan és neveltséges forma“ a tisztelnek ez a megnyilatkozása.

Külömben, ha ön kívánja, ime kézséggel konstatáljuk, hogy a pécsi püspök önnek nem „püspök ura.“

A szerkesztésért felelős:
Névy Zoltán dr. főszerkesztő.
Kozáry Ede
laptulajdonos és kiadó.

2853

tkv. 1900.

Árverési hirdetmény kivonat.

A szigetvári kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Kisbirtokosok országos földhitel intézete végrehajtaónak Kis Geezi János gyöngyösmelléki végrehajtaónak szenvedő elleni 120 K 91 f. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtaón ügyében a kaposvári kir. törvényszék a szigetvári kir. járásbiróság területén levő Gyöngyösmellék határában

fekvő a gyöngyösmelléki 57 tjkönyvben felvett A + 115 hrsz. ingatlanra 400 K. az ugyan ottani A I. 1-10 sorsz. ²/₈ ad. telekre 1600 K vétel árban az árverést a budapesti kereskedelmi és váltó törvényszék 113372/900 sz. végzésével elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1901. évi január hó 10-ik napján dél előtt 10 órakor Gyöngyösmelléken a körjegyző irodájában** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis 40 és 160 K. készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismernényt átszolgáltatni letett értékhirokat tartozik a vevő az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt az ingatlan becsárának 10%-át tevő készpénzzel kicserélni.

Kelt Szigetvár, 1900. évi október hó 19. napján.

A szigetvári kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Vásárhelyi
kir. albiró.

ELADÓ HÁZ

Szigetvárott

a pécsi-országot 228 sz. ház

kerttel, kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó.—Megkeresések

az „Unió gőzmalom részvény társasághoz“ Eszékre intézendők.

Ugyszintén felvilágosítás e lap kiadóhivatalában is nyerhető.

3—3

Hirdetéseket

jutányos áron vesz fel
a kiadóhivatal.

Bártvárt Károly
óras
Szigetvárott.

Mindennemü órák olesón eladatnak és javittatnak egy évi jótállás mellett.

Kozáry Ede

Könyvnyomdája, Könyvkötészete, Könyv-és papirkereskedése,
a „DÉLSOMOGY“ kiadóhivatala
SZIGETVÁR, Zrinyi-tér 46. sz.

Ajánlja a közeledő időnyre következő:

Karácsonyi ajándék

tárgyait ugymint: Névjegyek 100 drb. 1.20—4 korig.

Legujabb levélpapírok diszdozoban 1—15 K.

Imakönyvek 60 filtől 13 K (Páduai Szt.-Antal könyve egész vászon kötés drbja 70 fil.) Képes és mesés könyvek 30 filtől 6 K. Dús választék Emlék. könyvekben diszkötések 1.20—7 k. Képes levelezőlap Albumok 1.50—7 korig.

**Nagy raktár legujabb képes levelezőlapokból,
 drb. 2 fillértől 40 fillérig.**

saját kiadásu szigetvári látkép Aquarell drb. 12 f Turbéki kápolna (platinó) drb. 10 f

Nagy választék legujabb bőr diszműárukból u, m. Szivartárczák, him- zéssel s annélkül, Visitier dohány és pénzes tárczák, Szivarkatartók Könyv- tartó vásznak, szijak, ebvezető és nyakszizak, kutya ostorok.

Az összes raktáron levő disztárgyak

és gyermek játék babák mélyen leszálított áron.

Kitünő minőségü hegedü hurok és kellékek
 (zongora hangoló kules).

Dísz dobozok és pipere szappanok.

Oriási választék 1901. évi heti- napi tömb és fali naptárakban.

☛ Somogy kaposvári nép-naptár 1901. évre kapható. ☛

Nagyraktár-Szivarka hüvelyekből.